

תפילה בציבור ובביהכ"נ, על מה להתפלל, וקרה"ת, דף ח. - ח:

4. קבורה [רבי יוחנן]. שנאמר
"השמחים אלי גיל ישישו כי ימצאו
קבר" [רבי חנינא].⁷³
5. בית הכסא. [מר זוטרא, ואמרו
במערבא שזה עדיף מכולם.

3. להתפלל במקום הלימוד

- א. מנלן שמקום הלימוד עדיף על ביהכ"נ?
1. שנאמר "אהב ה' שערי ציון
(שערים המצוינים בהלכה) מכל
משכנות יעקב" (בתי כנסיות וב"מ).
[רב חסדא].
וכן אמר רבי חייא בר אמי משמיה
דעולא, שמיום שחרב בית
המקדש, אין לו להקדוש ברוך הוא
בעולמו, אלא ארבע אמות של
הלכה.
ולכן אביי, ור' אמי ור' אסי,⁷⁵
התפללו איפה שלמדו (ולא
בביהכ"נ).

**ב. איזה עוד מימרות אמר רבי חייא בר אמי
משמיה דעולא?**

1. שגדול הנהנה מיגיע כפיו, שנאמר
בו "אשריך וטוב לך"⁷⁶, מירא
שמים שנאמר בו רק "אשריך".
2. שידור אדם במקום רבו, שכל זמן
ששמעי רבו של שלמה היה חי,
לא נשא את בת פרעה. (והגמרא
העמידה את זה דווקא בכפוף
לרבו).

4. קריאת התורה, ושנים מקרא

- א. האם מותר לצאת באמצע קריה"ת?
1. באמצע ממש, אסור. ועליו נאמר
"ועוזבי ה' יכלו" [רב הונא בר
יהודה א"ר מנחם א"ר אמי]
2. בין גברא לגברא, מותר [רבי
אבהו היה יוצא].
3. בין פסוק לפסוק, ספק. [רב פפא].

1. תפילה בציבור ובביהכ"נ**א. יחיד שאינו מתפלל בציבור, אימתי
יתפלל?**

1. יתפלל בזמן שהציבור מתפללים,
שהוא "עת רצון" [כך אמר ר' יצחק
לרב נחמן]

**ב. מנלן שיש "עת רצון" כשהציבור
מתפללים?**

1. שנאמר "לך ה' עת רצון" [רבי
יוחנן משום רשב"י]
2. שאמר "בעת רצון עניתך" [רבי
יוסי ברבי חנינא]
3. שנאמר "הן אל כביר ולא ימאס"
וכתיב "פדה בשלום נפשי מקרב
לי כי ברבים היו עמדי"⁶⁶ [רבי
אחא בר' חנינא, ורבי נתן].

**ג. איך נקרא מי שיש לו ביהכ"נ בעירו, ולא
נכנס לשם?**

1. שכן רע, וגורם גלות לו ולבניו.⁶⁷
[ריש לקיש].

**ד. למה זוכה המשכים ומעריב לבתי
כנסיות?**

1. לאריכות ימים,⁶⁸ ואפילו בחו"ל.⁶⁹
[רבי יוחנן, וריב"ל לבנין].

ה. כמה צריך להיכנס לביהכ"נ?

1. שיעור שני פתחים. [רב חסדא].

2. על מה להתפלל**א. "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת
מצא" מה זה "לעת מצא"?**

1. אשה. שנאמר "מצא אשה מצא
טוב" [רבי חנינא].⁷⁰
2. תורה. שנאמר "כי מוצאי מצא
חיים" [רבי נתן].
3. מיתה.⁷¹ שנאמר "למות
תוצאות"⁷² [רב נחמן בר יצחק].

⁶⁶ ודרשו מזה גם ש"העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם"
⁶⁷ שנאמר "כה אמר ה' על כל שכי הרעים... הנני נתשם מעל אדמתם" וכו'.
⁶⁸ שנאמר "אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום לשמור מזוזת פתחתי" וכתיב בתריה "כי מצאי מצא חיים" [רבי אחא ברבי חנינא]
⁶⁹ שכתוב "למען ירבו ימיכם... על האדמה" משמע שבחו"ל אין אריכות ימים, אבל המשכים ומעריב, יש לו.
⁷⁰ ובאר"י היו שואלים, מצא או מוצא, (כמו שנאמר מוצא אני מר ממות את האשה)

⁷¹ שתהיה לו מיתה קלה
⁷² שיש 903 מיני מיתה בעולם, כמניין "תוצאות" בגימטריה, וקשה שבכולן אסכרה (שהיא כמו להוציא ענף מצמר או כמו חבל מהחור של הספינה) וקלה שבכולן נשיקה (שהיא כמו להוציא שערה מחלב).
⁷³ אמר רבה בר רב שילא היינו דאמרי אינשי ליבעי אינש רחמי אפילו עד זיבולא בתרייתא שלמא
⁷⁴ זה אמר רפרם בר פפא לרבא שביקש ממנו לומר ממילי מעליתא משמיה דרב חסדא
⁷⁵ על אף שהיה להם 13 בתי כנסיות בטבריה
⁷⁶ אשריך לעוה"ז וטוב לך לעוה"ב.

- ב. ומה הדין ללמוד משהו אחר?
1. רב ששת החזיר פניו וגרס.
- ג. מה צריך לקרא בשנים מקרא ואחד תרגום?
1. הכל⁷⁷, ואפילו עטרות ודיבון⁷⁸.
[רב הונא בר יהודה א"ר אמי].
- ד. האם אפשר לקרא את כל הפרשיות בשבת אחת ביחד?
1. לא. (ובלבד שלא יקדים ושלא יאחר) [הוא סבא לרב ביבי בר אבין]⁷⁹.

צוואות האמוראים לבניהם, דף ח:

1. צוואות ריב"ל ורבא
- א. מה ציווה רבי יהושע בן לוי את בניו?
1. להשלים את הפרשות עם הציבור.
2. להזהר בורידים כרבי יהודה⁸⁰.
3. להזהר בזקן ששכח תלמודו מחמת אונסו⁸¹.
- ב. מה צווה רבא את בניו?
1. לא לחתוך בשר על היד (או משום סכנה או משום קלקול סעודה).
2. לא לשבת על מיטת ארמית.
3. לא לעבור אחרי ביהכ"נ בשעה שהציבור מתפלל.
- ג. מה הפירוש לא לשבת על מיטת ארמית?
1. לא לישון בלי ק"ש.
2. לא להתחתן עם גיורת.
3. כפשוטו, ומשום מעשה דרב פפא⁸².
- ד. מתי מותר לעבור אחרי ביהכ"נ? [אבין]
2. המדיים והפרסיים
- א. במה רבי עקיבא אהב את המדיים?
1. שחותכים בשר רק על השולחן.
2. שנושקים רק על גב היד.
3. שיועצים רק בשדה⁸³.
- ב. במה רבן גמליאל אהב את הפרסיים?
1. שהם צנועים.
2. באכילתן.
3. בבית הכסא.
4. בתשמיש.
- ג. "אני צויתי למקודש" מי הם?
1. הפרסיים המקודשין ומזומנין לגהינם [רב יוסף].

~~~~~

⁸¹ דאמרינן לוחות ושברי לוחות מונחות בארון
⁸² ששמה תינוק מת תחת המיטה, ורצתה שישיב ותוכל להעליל עליו שהוא הרגו.
⁸³ כמו שנאמר "וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה אל צאנו", [רב אדא בר אהבה].

⁷⁷ וכל המשלים פרשיותיו עם הציבור מאריכין לו ימיו ושנותיו
⁷⁸ שאין להם תרגום, ויקרא ג' פעמים המקרא.
⁷⁹ ובערב יום כיפור, אי אפשר כי צריך לאכול שנאמר "ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב" לומר שהאוכל בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי [תנא ליה חייא בר רב מדפתי לרב ביבי]
⁸⁰ שצריך בשחיטת עוף (אם צולים את כולו כאחד) לשחוט גם את הורידים בשעת שחיטה, כדי שיצא כל הדם, שאח"כ קשה להוציאו.

ר"ג אומר עד שיעלה עמוד השחר, דף ח: - ט:**3. ק"ש בין עלה"ש לנץ.**

א. האם אפשר לקרא ק"ש בין עלות השחר לנץ?

1. לרבן גמליאל, ק"ש של ערבית, לא. (וכן פסק רב יהודה אמר שמואל, כרבן גמליאל)
2. לרשב"י, אפשר לקרא ק"ש של שחרית מעלות השחר⁸⁴. (וכן פסק רב אחא בר חנינא אריב"ל ללישנא קמא).
3. לרשב"י משום רבי עקיבא, אפשר לקרא ק"ש של ערבית עד הנץ⁸⁵. ובלבד שלא יאמר השכיבנו [רבי זירא]. (וכן פסק רב אחא בר חנינא אריב"ל ללישנא בתרא. ולדעת רב יצחק בר יוסף⁸⁶, רק בשעת הדחק)⁸⁷.

4. פירוש דברי ר"ג לבניו

א. מה שאלו הבנים את ר"ג, ומה ענה להם?

1. היות והלכה כחכמים כי יחיד ורבים הלכה כרבים, האם הם חולקים עליך מדאורייתא, או שהם רק באו לעשות הרחקה מן העבירה. ורבן גמליאל ענה להם, שאפילו לחכמים הם חייבים לקרא, שכן חכמים רק עשו הרחקה.

5. אכילת פסח

א. עד מתי מותר לאכול קרבן פסח⁸⁸?

1. עד חצות. (דעת משנתינו, ראב"ע, ורבי אליעזר).
2. עד עלות השחר. (רבי עקיבא, ורבי יהושע).

ב. באיזה פסוקים נחלקו בביאורם?

1. שלראב"ע דורשים ג"ש "הזה" (שנאמר לגבי אכילת פסח) "הזה"

- (שנאמר לגבי מכת הכורות) מה להלן חצות אף כאן חצות. ולר"ע צריך את "הזה" להגיד שאסור לאכול בלילה הבא⁸⁹.
2. בפסוק "בערב (אתה זובח) כבוא השמש (אתה אוכל) מועד צאתך ממצרים (אתה שורף)". שלרבי יהושע "מועד צאתך ממצרים" זה גם סוף זמן האכילה, ולרבי אליעזר רק זמן שריפה (אבל אכילה עד חצות).
  3. האם "בחפזון" זה שעת חפזון דמצרים (חצות⁹⁰) או של ישראל (עלה"ש). [רבי אבא]

ג. האם ישראל רצו לשאול את הכלי כסף וכו' ממצרים?

1. לא, מכיון שהם רצו כבר לצאת⁹¹. ולכן הוצרך הקב"ה לומר למשה "נא" לשון בקשה שלא יאמר אברהם, שלא נתקיימה הבטחת "ברכוש גדול" [דבי רבי ינאי]
2. נאמר "וישאלום" שמשמע בעל כרחם⁹² [רבי אמי]. ו"א בע"כ של מצרים⁹³, ו"א בע"כ של ישראל מפני טורח הדרך.

ד. מה פירוש "וינצלו את מצרים"?

1. כמצודה שאין בה דגן. [רבי אמי]
2. כמצולה שאין בה דגים. [ריש לקיש]

ה. מהו כפל הלשון ב"אהיה אשר אהיה" וב"ענני ה' ענני"?

1. אני אהיה אתם עכשיו, ואהיה בשעבוד מלכויות, ואמר לו משה דיה לצרה בשעתה, ולכן אמר לו הקב"ה לומר רק "אהיה" אחד.
2. ענני שתד אש מן השמים, וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם⁹⁴. [רבי אבהו].

⁸⁹ שהייתי אומר כמו ששלמים שני ימים ולילה, אף פסח שני לילות ויום, ולראב"ע לומדים את זה מ"עד בוקר" שמשמע בוקר ראשון, ולר"ע הייתי אומר בוקר שני, קמ"ל "הזה".

⁹⁰ שאז התחילה להם גאולה, שנאמר "הוציאך ה' אלהיך ממצרים לילה" ⁹¹ משל לחבוש שמעדיף לצאת מיד בלי כלום, מאשר לחכות ולקבל הרבה דברים.

⁹² במהרש"א ביאר שמרצונם צריך לכתוב וישאלו, ללא מ' סופית.

⁹³ שנאמר "ונות בית תחלק שלל"

⁹⁴ כמו שנאמר "ואתה הסבת את לבם אחורנית"

⁸⁴ ואע"ג שזה לילה, מ"מ יש אנשים שמתעוררים, וקרינן "ובקומך"

⁸⁵ ואע"ג שזה יום, מ"מ יש אנשים שישינים, וקרינן "ובשכבך"

⁸⁶ שלמדו את זה מכללא.

⁸⁷ עיין ברי"ף וברבינו יונה שם, שפסק כמו כל הדעות. כרבנן (עד חצות) לכתחילה, כרבן גמליאל (עד עלות השחר) בדיעבד, כרשב"י משום ר"ע (עד הנץ) בשעת הדחק. וכרשב"י (שק"ש של שחרית מעה"ש).

⁸⁸ בברייתא מוזכר גם הלל ליל פסח, עד עלה"ש